

Конгрес
Українських
Націоналістів

Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за Неї
Декалог українського націоналіста

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 31 січня – 6 лютого 2006 року № 4 (116)

Учасники Першого Конгресу Українських Націоналістів. (Світлина зроблена в кімнаті, де відбувалися сесійні засідання Конгресу, 3 лютого 1929 року).

ВОНИ ЗРОДИЛИСЯ ВЕЛИКОЇ ГОДИНИ

(До річниці Конгресу Українських Націоналістів 1929 р.)

Створенням Організації Українських Націоналістів 1929 р. завершився тривалий і складний етап світоглядних пошуків і організаційних заходів українського політичного середовища, яке пройшло школу державотворення в добу УНР та боролося зі зброєю в руках за право українського народу жити у своїй суверенній державі.

У середині 1920-х рр. майже одночасно в різних місцях виникли групи, які об'єднували найактивніші національні елементи. Першою націоналістичною організацією треба вважати галицьку групу, що згуртувалася навколо часопису "Заграва" (редактор Д.Донцов) 1924 р. і склала основу Української Партії Національної Роботи, яка, щоправда, протрималася на націоналістичних позиціях лише до 1925 р. Сюди ж варто зарахувати Легію Українських Націоналістів (ЛУН; 1925 р.), Групу Української Націоналістичної Молоді (ГУНМ), згодом Союз (СУНМ; 1926 р.) та ін., які мали близькі ідеологічні платформи. Окремо, але на тих же позиціях стояла бойова Українська Військова Організація (УВО). Більшість провідників націоналістичних організацій були знайомі між собою з часу Визвольних змагань і тому, коли розпочалися консолідаційні процеси, вони досить легко знаходили спільну мову. Усі розуміли і погоджувалися, що потрібно творити єдину націоналістичну організацію.

Чи не першою спробою у цьому напрямку стала триденна конференція в Празі у травні 1926 р.

(Закінчення на 2-й стор.)

РЕАЛЬНІ СПРАВИ ЗАМІСТЬ ПІАР-АКЦІЙ

26 січня в Українському домі відбулася презентація передвиборної програми "Дія і сила" міжпартійного блоку "Наша Україна". Перша частина акції проходила у вигляді ток-шоу "Рік із нового владою", на якому Ольга Герасим'юк ставила лідерам помаранчевої команди два запитання: "Яким цей рік був для влади" та "Чого влада не змогла зробити?"

Прем'єр-міністр України Юрій Єхануров вважає, що перший рік був лише початком становлення нової влади, а 2006 року, після парламентських виборів, нарешті відбудеться докорінна зміна влади. Всі лідери партій - учасників блоку "Наша Україна" відзначали серед досягнень нової команди зростання добробуту громадян України, позитивні зміни у виконавчій владі, свободу слова та покращання міжнародного іміджу України.

Зокрема лідер Конгресу Українських Націоналістів, голова НАК "Нафтогаз України" Олексій Івченко в своєму виступі зазначив, що впродовж року нова влада "займалася роботою, реальними справами, тому не мала часу на піар-акції". Він наголосив, що в результаті цього сьогодні "Україна уповні забезпечена енергетичними ресурсами, попри всі інсинуації та морози".

Відповідаючи на запитання, чому новій владі не вдалося зробити всього запланованого, Олексій Івченко відповідальність за це поклав на п'яту колону політиків, "яка працює не на національні інтереси України, а лише на свої власні".

У другій частині презентації речники блоку представляли окремі розділи програми: "Економіці – стабільний розвиток! Громадянам – добробут", "Кожному – справедливість", "Владі - народність", "Судам – чесність", "Людям – здоров'я та чисте довкілля", "Армії – професійність", "Зовнішній політиці – національний інтерес", "Селу – заможність", "Нації – духовність та освіту".

КУН У ДІЇ

ДОПОМОЖИ ВЕТЕРАНАМ ОУН–УПА

25 січня на Івано-Франківщині стартувала всеукраїнська акція Молодіжного Націоналістичного Конгресу "Допоможи ветеранам ОУН-УПА", мета якої – конкретними справами допомогти ветеранам визвольної боротьби українського народу. Впродовж тижня тридцять п'ять ветеранів ОУН-УПА отримають цільову допомогу від організаторів, до яких долучилася обласна організація Конгресу Українських Націоналістів.

У комплекти допомоги входить чоловіче та жіноче зимове взуття, теплі речі, матраци тощо. Також націоналісти даруватимуть ветеранам історичну та патріотичну літературу.

Голова Братства ветеранів ОУН-УПА Карпатського краю Ф. Володимирський зазначив: "Ми вперше отримуємо таку допомогу. Раніше лише Червоний Хрест надсилав гуманітарку, але це були старі речі". Він наголосив, що "для ветеранів матеріальна допомога не настільки важлива. Перш за все, прикро за нашу державу і владу, що не має мужності визнати борців за незалежність України".

"Мені, який був двічі поранений та відбув тридцять років таборів на Півночі, сьогодні в обличчя сміється слідчий НКВС!" – з обуренням говорив Голова Братства ветеранів ОУН-УПА Карпатського краю.

ЗАСУДИТИ КОМУНІЗМ ЯК ІДЕОЛОГІЮ!

КУН ВИМАГАЄ МІЖНАРОДНОГО СУДУ НАД КОМУНІСТИЧНИМИ РЕЖИМАМИ

"Конгрес Українських Націоналістів як партія, що від своїх витоків боролася із людиноненависницьким комуністичним режимом, вітає резолюцію Парламентської Асамблеї Ради Європи," – зазначив заступник голови Конгресу Українських Націоналістів Володимир Борейчук, коментуючи резолюцію ПАРЄ "Про необхідність міжнародного засудження тоталітарних комуністичних режимів".

Водночас він наголосив: "Не можна зупинятися на півдорозі, тому Конгрес Українських Націоналістів ставить питання про розгляд злочинів комуністичних режимів на міжнародному суді".

Як відомо, 25 січня депутати ПАРЄ засудили масові порушення прав людини тоталітарними режимами Центральної та Східної Європи. "За" проголосували 99 парламентаріїв, "проти" – 42. Проте авторам проекту не вистачило голосів, аби ухвалити офіційні рекомендації для урядів країн Ради Європи.

Дорогі читачі! Передплата на газету "Нація і держава" приймається всіма поштовими відділеннями України. Інформація про газету міститься в додатку до Каталога видань України на 2006 рік – інформаційному листі №2. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: 1 місяць – 1,39 грн. 3 місяці – 4,17 грн. 6 місяців – 8,34 грн. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

КИЯНИ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЇВ КРУТ

29 січня у Києві відбулися заходи із вшанування пам'яті героїв Крут. Активну участь у цих заходах взяла Київська міська організація Конгресу Українських Націоналістів. Після панахиди, відправленої біля Аскольдової могили священиками православної церкви Київського патріархату, голова референтури з питань українознавства КУН Анна Багряна відкрила мітинг пам'яті, зачитавши свого вірша, присвяченого тим, хто поклав голови у боротьбі з червоним більшовицьким терором за волю України. Після цього пролунали виступи голови Спілки офіцерів України полковника В'ячеслава Білоуса, керівника театру української традиції "Дзеркало", члена КУН Володимира Петранюка, а також представників МНК, "Просвіти" та інших громадських організацій і політичних партій. Легендарний хор "Гомін" на чолі з Леопольдом Ященком співав біля Аскольдової могили патріотичних пісень, а пісню "До українців" виконав юний бандурист Данилко Мельник. Народна артистка України, голова громадської організації "Матері і сестри – молоді України" Галина Яблонська зачитала заяву-звернення до Президента України та голови Київської міської адміністрації про перейменування вулиці Московської, що у Печерському районі міста Києва, неподалік Аскольдової могили, на вулицю Героїв Крут. Усі присутні на мітингу одноголосно підтримали цю ініціативу.

Під час мітингу пам'яті

Конгрес-інформ

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

✓ 22 січня в м. Івано-Франківську відбулося урочисте дійство, присвячене річниці з дня проголошення Акту Злуки Українських земель. Розпочався захід з віча біля пам'ятника керівникам ЗУНР, в якому узяли участь керівники області та міста, громадськість, члени міської й обласної організацій КУН.

Увечір в Народному домі виступила чоловіча капела "Червона калина" під керівництвом заслуженого працівника культури України Володимира Зваруна. Ведучою була студентка Прикарпатського університету Оксана Зварун. До речі, однойменний осередок "Червона калина", створений і очолюваний В. Зваруном, є одним із найчисленніших і найактивніших осередків міської організації Конгресу.

Вдячні глядачі стоячи аплодували самодіяльним артистам за прекрасне виконання українських народних і повстанських пісень. Такі виступи мобілізують національний дух у боротьбі за українську Україну.

Прес-центр КУН

✓ У Запоріжжі відбулося розширене засідання обласного Проводу Запорізької обласної організації Конгресу Українських Націоналістів за участю заступника голови КУН Володимира Борейчука та голови секретаріату Головного Проводу Степана Брацюня. Присутні з цікавістю сприйняли інформацію друга В. Борейчука про нинішній суспільно-політичний стан в Україні напередодні виборів до Верховної Ради України.

У своїх виступах голова ЗОО КУН Василь Тимчина, заступник голови ЗОО КУН Андрій Ткаченко, члени обласного Проводу ЗОО КУН Віктор Гудзь, Тарас Шевченко погодилися із критичними зауваженнями керівництва Головного Проводу. Були ухвалені рішення щодо покращенню роботи Запорізької міської та обласної організацій під час виборчої кампанії.

Із зацікавленням партійний актив ЗОО КУН заслухав інформацію голови секретаріату Головного Проводу друга С. Брацюня про діяльність голови Конгресу друга Олексія Івченка й виборчого блоку "Народний союз "Наша Україна" та прийняв до виконання поради стосовно поліпшення діяльності обласного та районних виборчих штабів ЗОО КУН.

Після засідання члени Конгресу Українських Націоналістів спільно з членами Запорізького обласного товариства "Просвіта" зустрілися із відомим українським письменником та громадським діячем Сергієм Плачиндою та жваво обговорили перевидану нещодавно завдяки спонсорській підтримці КУН книгу "Лебедія".

Нещодавно КУН допоміг також опублікувати брошуру відомого українського патріота Анатолія Погрібного "Про національний пріоритет і стратегію націєвбивства", презентовану на зустрічі другом В. Борейчуком. Члени ЗОО КУН впевнені, що ця книга сприятиме відродженню духовності нашого народу, поверненню притаманних йому від природи високої духовності та шляхетності.

Андрій Ткаченко,
заступник голови ЗОО КУН

ВОНИ ЗРОДИЛИСЯ ВЕЛИКОЇ ГОДИНИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Одразу після загибелі Голови Директорії УНР і Головного Отамана Армії УНР С. Петлюри, в якій взяли участь представники уряду УНР, українських есдеків і есерів, кубанці та ЛУН і ГУМН. Проте нарада завершилася безрезультатно.

28 червня 1927 р. ініціативний комітет, до якого увійшли: Д. Андрієвський – голова, представник СУМН Є. Коновалець і представник ЛУН П. Кожевників, поставив собі за мету розробити націоналістичну ідеологію і усталити відповідні організаційні форми. Цей комітет зобов'язався розробити програму, підготувати та провести конференцію представників націоналістичних організацій наприкінці вересня чи на початку жовтня.

Тоді ж розпочалася підготовка до створення Союзу Організацій Українських Націоналістів (СОУН), було розроблено статут Союзу, що визначав своєю головною метою наступне: "Боротьба за якнайскорше відновлення самостійності національної соборної Української держави". Остаточне об'єднання широкого кола українських організацій вирішено реалізувати через проведення всеукраїнського з'їзду політичних організацій українських націоналістів.

Ініціативний комітет із проведення конференції, щоб не створювати непотрібної конкуренції СОУН, вирішив "наколи б протягом підготовчих робіт [ініціативного] Комітету Союз Українських Націоналістів остаточно уконституювався і захотів перебрати справу в свої руки, комітет увійде з ним у порозуміння і може зовсім уступити, передавши справу Союзові". 12 липня 1927 р. Союз Організацій Українських Націоналістів був створений, але перебрати на себе справу об'єднання усіх націоналістичних організацій не зумів.

У листопаді 1927 р. ініціативний комітет провів Першу конференцію (в документах вона названа нарадою) і визначив стратегічну мету створення єдиної Всеукраїнської організації націоналістів та обрав Провід Українських Націоналістів (ПУН), який очолив вже не Д. Андрієвський, а Є. Коновалець. "Завершенням діяльності Проводу має бути Конгрес Українських Націоналістів," – так закінчується комунікат цієї конференції.

Готуючись до наступної конференції, ПУН сформулював тези ідеологічних засад українського націоналізму та організаційні завдання українських націоналістів, у яких майбутня Організація, "послідовна в своїм націоналізмі, всеукраїнська за ідеологією і складом, дасть синтезу український національній ідеї". Тези зафіксували подальшу роботу з підготовки конгресу українських націоналістів.

Одночасно розроблялися інші форми можливої організації українських націоналістів. Розроблено було декілька проектів, які подавалися для вивчення, дискусій, зокрема статути і програми таких структур: "Організація націонал-державників", "Українське національне лицарське братство святого Юра", "Організація віри і чину лицарів розбудови нації", "Нова українська політична формація". Всі вони визнавали український націоналізм основою своєї ідеології, але організаційно проектувалися від закритого ордену до широкої масової організації.

Життя показало, що Провід Українських Націоналістів виявився найжиттєздатнішою структурою, яка поступово наближала установчий конгрес. Друга конференція (нарада) ПУН відбулася у квітні 1928 р. У її програмі містилися два найважливіші пункти: Реферат Голови Проводу (Є. Коновалець – автор) щодо організаційної праці перед конгресом, і Реферат члена Проводу Д. Андрієвського щодо ідеологічно-статутарної праці.

У наступні місяці ПУН підготував і розіслав низку обіжників для уточнення багатьох питань, пов'язаних з підготовкою Конгресу, та висловив своє ставлення до поточних проблем українського політичного життя. У другій половині 1928 р. був підготовлений проект програми Конгресу з визначенням тем рефератів тощо. У додатку "довірочно" говорилося, що Конгрес відбудеться у грудні 1928 р. і триватиме шість днів. Учасники конгресу не обиралися, а були визначені Проводом Українських Націоналістів. Персональний його склад мав такий вигляд (напівжирним шрифтом нами виділено осіб, які згодом брали участь у Конгресі): "**Коновалець** (Берлін), **Андрієвський** (Брюссель), **Сціборський** (Подєбради), **Мартинець** (Берлін), **Кожевників** (Берлін); Галичина: Целевич, Паліїв, Рудницька, Кравців, **Сушко**, Боднарович, Донцов, **Ленкавський**, Кедрин (преса); Закарпаття: Бачинський, Юсбік; Прага й Подебради: **Вассиян, Бойдуник, Бойків, Бабій, Демчук, Костарів, Гарасимович, Руденко, Загривний**, Чернявський; заступники організації націоналістів з Пшібраму, Берна й Ліберії; з Америки: Ґалан, Мишуга, Лисюк; Антоненко (Франція), Лашкевич (Данціг), Онацький (Італія), Чуб (Люксембурґ), Калюжний (Югославія), Кузеля (Румунія), Бартович (Литва). Заступники (представники – *автор*) з Волині, Буковини, Бессарабії, Кубані, Австрії.

Кандидатами на голову конгресу і заступників визначено: Є. Онацького, Д. Паліїва, М. Сціборського, секретарів – В. Мартинця, Боднаровича, Герасимовича.

Великого значення надавалося рефератам (доповідям), що їх мали виголосити окремі учасники. Тематика доповідей формувалася таким чином, щоб охопити усі найважливіші напрямки: український націоналізм, соціальні проблеми, культуру і релігію, економіку, військову справу, питання структури, політичної і програмної діяльності.

Нарешті, з усіма пересторогами і зберігаючи конспірацію, у Відні 28 січня 1929 р. розпочав роботу Конгрес Українських Націоналістів, що тривав сім днів.

Згідно з регламентом, Конгрес розпочався виборами президії та секретарів. Головою президії конгресу обрано М. Сціборського, заступниками – Ю. Вассияна, **М. Капустянського** (тут і далі напівжирним шрифтом виділено осіб, яких не було в попередньому списку учасників конгресу), головним секретарем президії Конгресу – В. Мартинця, Ю. Руденка, **Я. Герасимовича, В. Арсенича.**

Інші учасники конгресу: Д. Андрієвський, Д. Демчук, **М. Вікул, І. Мілько,** О. Бойдуник, М. Загривний, **Є. Зиблікевич,** П. Кожевників **Р. Ярий,** М. Антоненко, **З. Пеленський. Я. Барановський, С. Охримович, С. Ленкавський, А. Федина, В. Виноградник,** М. Кушнір, О. Сеник, **Т. Пасічник-Тарновський** і як гість **К. Плохій.**

Цікаво, що з попереднього списку з різних причин не була на конгресі група кандидатів, зокрема Д. Донцов, М. Рудницька, Є. Онацький, І. Бартович (Рев'юк), візові проблеми не дозволи вчасно прибути делегатам з-за океану.

Після слухання та обговорення на сесійних нарадах низки доповідей, утворено шість комісій і обрано голів: військова – Є. Коновалець, ідеологічна – Ю. Вассиян, соціально-економічна – Я. Моралевич, політична – Д. Демчук, організаційна – Л. Костарів, культурно-освітня – О. Бабій. Всього було виголошено і обговорено майже 30 доповідей. Комісії на своїх засіданнях підготували проекти відповідних резолюцій та подали їх на затвердження пленарного засідання конгресу.

На пленарному засіданні було затверджено найважливіший документ – "Устрій", що включав у себе розділи: "Політичні засади", "Члени", "Адміністративний поділ", "Відділи", "Округи", "Краї", "Збір Українських Націоналістів", Провід Українських Націоналістів", "Контроль", "Організаційна карність" та низку резолюцій.

Далі усі учасники установчого конгресу ОУН склали присягу на національному прапорі в гербі (організаційних ще не існувало) і формально стали першими її членами. Після цього приступили до обрання керівних органів ОУН. Головою ПУН, а відповідно і ОУН обрано Є. Коновальця. Він вніс пропозиції щодо складу ПУН Організації, які були затверджені Конгресом. Отож ОУН очолив Провід у такому складі: М. Сціборський, В. Мартинець, Ю. Вассиян, М. Капустянський, Д. Демчук, Д. Андрієвський, Л. Костарів, П. Кожевніков. Головним суддею ОУН став М. Кушнір (у матеріалах конгресу під псевдо "Богуш"), головним контрольним – Я. Моралевич (псевдо "Я. Дуб").

Таким чином, 3 лютого 1929 р. завершився установчий Конгрес Українських Націоналістів, завершився довгий етап політичного й організаційного оформлення націоналістичного руху в єдину Організацію Українських Націоналістів.

Олександр КУЧЕРУК,
директор бібліотеки ім. О. Ольжича

ВІДВЕРТО

КЕРУЙТЕ ДЕРЖАВОЮ!

Я – людина похилого віку, життя майже прожите, але є в нас покоління, яке творитиме життя в Україні, і в залежності від того, що їм дістанеться у спадок, такою буде Україна в цілому.

Моя родина, мої батьки боролися за незалежну Україну. За любов до неї зазнали репресій від більшовицьких нелюдів – одні загинули в боях з НКВС, інші – в Казахстані та сибірських тюрмах. На початку 90-х рр. я теж долучився до боротьби за демократичну незалежну Україну. Чим міг, тим допомагав людям, які стояли у холод на Майдані Незалежності.

Звертаюся до нашого Президента:

Ми, українці, обрали Вас народним Президентом Української держави, тож міцно тримайте кермо влади у своїх руках!

У всіх засобах масової інформації рекламують парламентсько-президентську республіку, керувати в якій буде Верховна Рада, але подивімося, якою може бути нова Верховна Рада? Щоб уявити це, варто подивитися у списки виборчих блоків – хто у перших п'ятірках?

Нещодавно Верховна Рада незаконним чином відправила у відставку уряд, продемонструвавши цим свій проросійський ухил, а то й відверту ворожість до Української держави.

А ще подивімося, які закони приймають депутати! Хіба вони зміняться, коли ввійдуть до складу нової ВР? Ніколи! Вони будуть все робити, щоб усунути Вас з посади Президента, або доведуть до того, що Ви самі змушені будете зректися поста, якого вам довірив народ.

Закликаю Вас, п. Президенте! Зробіть усе можливе, щоб не допустити в Україні хаосу та безладу. Симоненки, вітренки, януковичі, кравчуки і до них подібні готують Вам, пане Президенте, ножа в спину. Крім того, деякі політики на словах – ніби за Вас, а насправді – готові будь-якої хвилини зрадити.

Нам, простим людям, добре видно, як ці політики намагаються Вас обдурити, тільки б позбавити влади. Благаю, п. Президенте, не зрадьте України та її народу.

Керуйте державою! Нам ще далеко до рівня розвинутих країн з парламентсько-президентськими формами правління. Тим більше, що у жодній країні, приміром, Європи, парламентарі не ставляться вороже до власної держави так, як парламентарі в Україні. Не можна знову допустити їх до ВР.

Звертаюся і молюся до Господа Бога! Дай, Боже, розсудливості Президентові, чесним урядовцям і депутатам, щоб не зробили вони непоправної помилки в політичній реформі Української держави.

Іван ШЕВЧУК,
м. Тернопіль

РЕПЛІКА З ПРИВОДУ

КОМУНІСТАМ ПОРА НА СМІТНИК ІСТОРІЇ

Праві партії традиційно слабкі на сході й півдні України. А Херсон не тільки ніколи не був носієм правої ідеології, а завжди вважався "червоним паском" Комуністичної партії. Саме Херсонська область на виборах до Верховної Ради давала чималий відсоток депутатів-комуністів. Щоправда, якщо порівняти 60-відсотковий рейтинг КПУ на початку дев'яностих із шістьма відсотками, що їх пророкують комуністам соціологи сьогодні, то це дає підстави вважати комуністів тимчасовим явищем у Верховній Раді.

Президентські вибори 2004 року та події, що слідували за ними, істотно позначилися на свідомості громадян. Зміна влади також змінила й електоральні вподобання українців. Не оминули політичні метаморфози й херсонську землю. Політичні партії із правою платформою першими вийшли на "херсонський майдан", стали потужним плацдармом для тоді ще кандидата на найвищу державну посаду В. Ющенка.

Втім, новий політичний 2005 рік не приніс істотних змін щодо складу міської ради. У її стінах все ще господарюють "Регіони" та комуністи. Зрештою, останні представлені у міськраді протягом всієї незалежності України, та це не заважає професійним "захисникам" народних інтересів розповідати бабусям і дідусям про те, як "демократи місто розікрали". Але достатньо лише запитати у комуністів: "Що ж конкретного для народу ви зробили зі своїм ледь не найчисленнішим депутатським корпусом за останні 15 років?", – як весь пролетарській запал одразу спадає.

Депутати від правих партій завжди мали не більше 5 мандатів у міськраді. А сьогодні праві мають реальні шанси стати депутатами рад усіх рівнів. На місцях, на відміну від всеукраїнського рівня, Народний Рух України, Конгрес Українських Націоналістів та УРП "Собор" йдуть окремим від НСНУ блоком. Назва блоку поки що є невідомою, та очевидно, що вона матиме у своєму складі словосполучення "Наша Україна", оскільки заявлені партії є членами пропрезидентського блоку "Народний союз "Наша Україна".

Отже, є підстави сподіватися, що найближчим часом "Регіони" й комуністи втратять монополію на владу у нашому місті.

Тарас ДЕМ'ЯНЕНКО,
м. Херсон

ДАЙ, БОЖЕ, НАМ РОЗУМУ!

Ми, ветерани війни, праці, ОУН-УПА, Збройних сил України, хочемо, щоб наша держава була українською за формою, за суттю і духом, як це ми бачимо в інших народів.

Сьогодні всім зрозуміло, що саме на парламентських виборах буде остаточно вирішено: або ми переможемо, або комуно-олігархічна братія повернеться знову. Перегрупувавши свої сили, вони, власне, вже йдуть. Політичний союз, утворений для повалення уряду, є відвертою змовою тих сил, які почали агресивну й уже не приховану жодними благородними гаслами війну за владу в Україні. Ганебне голосування за відставку уряду продемонструвало народові – хто є хто?

Використовується на всю потугу телерадіопростір, реклама регіоналів та есдеків до нудоти доводить українського громадянина. Хай хоч що роблять Президент та уряд – все це "НЕ так!" Народ зневірився в усьому, він не може втямити – кому вірити? Зневіра може призвести до реваншу "вчорашніх", бо метастази кучмізму ще глибоко сидять у нашому суспільстві.

Першою жертвою антиукраїнських сил, для яких корпоративні інтереси виявилися вищими за інтереси країни, став Конституційний Суд. Тож, шановні земляки, мусимо думати, за кого слід віддати голоси. Від нашого вибору залежатиме майбутнє України. Дай, Боже, нам розуму! Пам'ятаймо, нам потрібен український парламент!

Григорій КОВАЛЬЧУК,
голова обласної ради Всеукраїнського об'єднання ветеранів,
Семен СОРОКА,
голова Кошової управи Братства ОУН-УПА Кіровоградської області

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

ПОДЯКА ЗА ЖЕРТОВНІСТЬ

Господньою волею вже декілька століть українська родина розпорошується по всьому світові. Однією з країн, яка стала місцем життя й праці частини української діаспори, є Англія, де у січні 1946 року було створено Союз українців Великої Британії.

60 років, які минули з часу заснування СУБ, дозволяють оцінити все, що було зроблено цією організацією і кожним, хто докладав зусилля для збереження й примноження слави роду українського на далеких землях Північно-Західної Європи.

Відданою й жертовною працею членів СУБ плекалася нова, вільна Україна, яка постала на радість десяткам тисяч борців за волю України, а також мільйонам українців, які сьогодні дякують за вагомий внесок у здобуття Українською незалежності.

Особливу подяку висловлюємо вам, дорогі друзі – члени Союзу українців у Великій Британії, за посильний внесок у становлення українського життя на Великій Україні після 1991 року. Цей внесок залишиться в нашій пам'яті й пам'яті нащадків у спорудженнях за Ваші кошти пам'ятних знаках, церквах, меморіалі, збудованому на місці розстрілу героїв Другого зимового походу Армії УНР.

Божої вам допомоги й благословення у справах і задумах, які звеличать нашу націю навіки!

Нехай мир і злагода, добробут і затишок завжди будуть у вашій господі!

В'ячеслав БІЛОУС,
голова Спілки офіцерів України

ЗВЕРНЕННЯ

ВИКОНАТИ ОБІЦЯНКИ МАЙДАНУ!

Президентові України В. Ющенку,
Голові Верховної Ради В. Литвину,
Прем'єр-Міністрові Ю. Єханурову.

Рік тому Київський Майдан відродив українську націю, пробудив зі сну народ, який сказав: "Досить злочинному режимові безкарно оббирати Україну, вважаючи нас "козлами". Людські серця там билися в унісон, очі випромінювали надію на краще, віру в справедливість. У вишині над головою витав дух волі, люди вдихнули повітря свободи.

Тепер, коли розвіявся туман обіцянок, українці бачать, що багаті не поділилися з бідними. Навпаки. Зарплата урядовців і депутатів Верховної Ради зросла в декілька разів і становить 15 тисяч гривень. Жахливо несправедливою в Україні стала система забезпечення старості. Скрізь в світі на всіх пенсіонерів поширюється один закон про пенсійне забезпечення, а в нас – 27. Для 11 мільйонів пенсіонерів – один закон, а для трьох мільйонів – 26 спеціальних законів, згідно з якими пенсії для колишніх і теперішніх можновладців вже зашкалюють за 50 тисяч гривень.

Також українці бачать, що жоден з бандитів і прихватизаторів не сидить в тюрмі. Навпаки – вони затишно повсідалися в кріслах державних адміністрацій, в міліції та прокуратурі, гальмуючи, а то й унеможливлюючи здійснення високих ідеалів Національної революції на Майдані, де люди з усіх куточків України з ризиком для життя виборювали своє право на свободу. Вже зараз за стіни недоторканності спішать ківалови, ахметови, вітренки, колеснікови та інші.

Не можна спокійно дивитися, як рветься до влади відомий "проффесор", підбираючи команду українофобів, готових перекреслити завоювання Майдану. У цій ситуації ми не можемо мовчати. Досить нас дурити. Вимагаємо від діючої Верховної Ради ухвалити Закони:

1. Про зменшення зарплати високопосадовцям, депутатам Верховної Ради до попереднього рівня (квітень 2005 р.).

2. Єдиний Закон про пенсійне забезпечення, в т. ч. державним службовцям.

3. Про зняття недоторканності з депутатів усіх рівнів згідно зі ст. 24 Конституції України, за якою всі громадяни рівні перед законом.

4. Генеральній Прокуратурі України проявити нарешті рішучість і разом з правоохоронними органами притягнути до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили злочини перед Україною та її народом.

Ми розуміємо, що велика загроза нависла над Україною, і темні сили пробують взяти реванш. Якщо наші вимоги не будуть підтримані до першого березня 2006 р., то ми залишаємо за собою право закликати виборців України голосувати за ту політичну силу, яка їх виконає.

Прийнято одноголосно
на обласних зборах ветеранів
війни та праці Рівненщини

У роки Другої світової війни в багатьох європейських країнах, державне існування яких було під смертельною загрозою, народився Рух опору. Діяв такий Рух і на території України. Ім'я його - Українська Повстанська Армія, яка стала гордістю нашого народу, яку високо цінували державні діячі світу. Так, наприклад, французький генерал Шарль де Голь був переконаний: якби у Франції діяла така сила, як УПА, країну ніколи не топтав би гітлерівський чобіт.

Українській Повстанській Армії довелося воювати на два фронти – проти гітлерівських і сталінських поневолювачів. Останній фактор став причиною того, що імперська Москва розгорнула проти УПА шалену наклепницьку кампанію, звинувачуючи шляхетних лицарів-упівців у співробітництві з німецьким фашизмом та в акціях, спрямованих проти власного народу. Фальшиві стереотипи, що впродовж десятиліть нав'язувалися поколінням, які перебували в полоні московської дезінформації, не відійшли в небуття разом з шовіністичним режимом, що їх породив. Живучість перекручених уявлень про реалії Другої світової війни та цілого повоєнного десятиліття ще й досі заважає нашому суспільству віддати належну шану славній і безсмертній УПА та ОУН, під проводом якої український народ породив і виплекав своє дивовижне дітище – УПА.

ОГЛЯД ЛИСТІВ

"СХИЛЯЮ ГОЛОВУ ПЕРЕД ВОЯКАМИ ОУН-УПА І ПРОШУ У НИХ ПРОБАЧЕННЯ..."

Ситуацію, що склалася в Україні, надзвичайно емоційно, з тяжким болем характеризує наш читач з Чабанів Київської області Вадим Лихвар. "Сьогодні Україна гине як етнічна національна одиниця! Гине! Якщо в нації нахабно вкрасти її мову (Дух Святий Нації), якщо по-бандитськи сплюндрувати етнічну національну культуру, етику, совість, якщо всі ці Божі Реалії по-злодійськи продати за кордон, Україна вмре... Загарбникові для досягнення такої мети не потрібні ні гармати, ні бомби..." Порятунок нації Вадим Лихвар вбачає в об'єднанні всіх справжніх націоналістів в одну потужну партію, яка змогла б побороти як зовнішніх агресорів, так і внутрішніх московських запроданців, готових за шмат гнилої ковбаси продати навіть рідну матір.

Про ту ж історичну антитезу "розпорошеність національних сил – націоналістична монолітність" йдеться і в листі Віталія Лисенького (м. Долинська Кіровоградської області): "З гіркотою можна констатувати, що в Долинському районі національної еліти немає. Бо як можна пояснити, що майже дев'ять років я фактично один порушую питання про боротьбу з московщенням нашої молоді, вимагаю правдивої оцінки ленінсько-сталінських голодоморів в Україні, офіційного визнання ОУН-УПА, перейменування вулиць, демонтажу пам'ятників кату українського народу, захисту української мови, утвердження справжньої незалежності. Я дуже вдячний тим небагатим українцям, які мене підтримують. А ще я схиляю голову перед вояками ОУН-УПА і прошу у них пробачення за те, що я ще не можу захистити їх від антидержавних сил, які за допомоги яничарів та манкуртів перебувають при владі".

Повагу до ОУН-УПА засвідчує повідомлення з Львівської обласної організації КУН: "У Буському районі за ініціативи районної організації КУН відбулося Свято Національної Ідеї. Його організатори, перейнявши естафету від сусідів – Кам'яно-Бузького та Золочівського районів, влаштували мітинг та панахиду біля пам'ятного знаку на місці загибелі повстанців від рук енкаведистів, а також велопробіг з червоно-чорними та державними прапорами за маршрутом Задвір'я – Новосілки – Кудирявці – Куткір – Красне – Буськ. У рамках заходу в Буську відбулося велелюдне віче і демонстрація фільму "Залізна сотня", в Мостиській – урочистості біля пам'ятника Тарасу Шевченку; конкурс строю і пісні та на кращий національний костюм; нагородження переможців змагань на кращий учнівський твір чи поезію до 63-ї річниці створення УПА...".

Такі свята мали б регулярно проводитися по всій Україні, до того ж з особливою урочистістю, за найактивнішої участі в ній владних структур, лідерів нації. Та вся біда в тому, що нинішні наші лідери до глибинного розуміння Національної Ідеї, до справжньої відданості їй ще не доросли і вже, мабуть, ніколи не доростуть. Про одного з таких лідерів, спікера парламенту Володимира Литвина, читаємо в листі Василя Ненченка (Запоріжжя). Колишній працівник ЦК КПУ, соратник Леоніда Кучми, за фахом історик, якому присвоєно високе наукове звання академіка, за все своє не таке вже й коротке життя так і не спромігся вивчити як слід історію власного народу, досі не зрозумів суті найважливіших явищ та подій нашого минулого. Саме тому, що людина з таким світоглядом очолює головний законодавчий орган держави, питання про належне офіційне визнання і пошанування ОУН-УПА досі не вирішене. Мало того, Литвин ще й намагається під своє історичне і політичне невігластво підвести "теоретичну базу". Побувавши нещодавно в Запоріжжі, цей "науковець" намагався переконати людей у тому, що питання про визнання ОУН-УПА – не на часі, та й взагалі, мовляв, він не прихильник перегляду історії. Недоречними і надуманими термінами на зразок "перегляд історії", "питання не на часі", "індивідуальний підхід до кожного члена ОУН-УПА" Литвин і компанія прикривають свій страх перед історичною правдою, яка викриває тяжкі злочини, що їх скоїла Комуністична партія Радянського Союзу – саме та партія, якій майже все своє життя вірою і правдою служив Литвин, за що комуністичні бонзи і вивели його "в люди".

Учасник Другої світової війни, в'язень Колими Федір Ухань (с. Розвадів Львівської області), посилаючись на повідомлення російської преси, наводить страшні цифри: за роки сталінського режиму в СРСР було знищено 110 мільйонів чоловік, з них 50 мільйонів – українці. Якраз проти того злочинного режиму жертовно боролася ОУН-УПА, якій лукаві симоненки, вітренки та їхні підспівувачі продовжують чіпляти облудного ярлика "зрадників народу". Цікаво, що в роки Другої світової війни майже мільйонна "Русская освободительная армия" генерала Власова воювала на боці гітлерівців, але сьогодні їх ніхто не таврує як зрадників російського народу. Чому ж тоді московські найманці симоненки та вітренки разом із затятими сталіністами, що одягаються в сорочки, на яких зображений вусатий кат народів, продовжують нахабно ганьбити наших національних героїв, не зустрічаючи при цьому жодного опору з боку нової влади? Все пояснюється дуже просто. ОУН-УПА зробили неоціненний внесок в справу завоювання Української Самостійної Соборної Держави, а Симоненко-Вітренко – то люті вороги нашої незалежності, які хотіли б повернути наш народ у московські кайдани. Ось чому сторожові пси російської імперії так оскаженіло гавкають на червоно-чорні прапори.

А тим часом, як пише В. Українець, "їхні кати-енкаведисти продовжують жирувати в незалежній Україні, отримуючи незаслужені пенсії та пільги, проживаючи в домівках убитих чи виселених ними українців... Пригадую, як у 1996 році один з колишніх "істребків", нині відставний майор КДБ, вихвалявся своїми "подвигами" в Західній Україні і говорив, що ніколи не повірив би в ті далекі 50-і, що буде жити в незалежній Україні і отримувати велику пенсію та ще й купюрами із зображенням Тризуба, який він так люто ненавидів".

Всі привілеї ці "герої" стрільби в потилицю, гвалтівники жінок та вбивці дітей отримали вже у незалежній Україні за час правління президента-маргінала.

З цього приводу автор роздумує: "До яких пір українці будуть зневажати себе? Скільки ще вони терпітимуть наругу над ними на їхній же землі? Сподіваюся: близький той час, коли український велет розправить рамена, дасть належну відсіч паразитам, що п'ють його кров, зітре цих покидьків з лиця святої землі своєї.

Приводом до цих моїх роздумів стала подія, що відбулася в Києві 15 жовтня минулого року. П'яна від люті п'ята колона із членів ПСПУ, КПУ, Єдиного Отечества та Союзу православних братств показала свою справжню шовіністичну суть. На мирний захід – вшанування українських героїв – вояків Української Повстанської Армії та святковий молебен з нагоди свята Покрови шовіністична зграя відреагувала вовчим вишкіром, влаштувавши в серці України антиукраїнський шабаш. Цілий день з гучномовців мовою окупанта неслися смердючі випади проти нашої влади і нашого народу".

На думку Миколи Лебедя (м. Олександрія Кіровоградської області), "Святкування 63-ї річниці створення Української Повстанської Армії, яке мало відбутися на головній площі столиці, перетворилося на приниження ветеранів УПА.

Національно свідомі сили повинні дати рішучу відсіч прокомуністичному реваншизмові, не допустити політичної та економічної неоколонізації України. У цій священній боротьбі будьмо гідними пам'яті тих, хто поклав своє життя в ім'я нашої визвольної ідеї. Слава Україні!"

Василь ЗАЄЦЬ

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

"НА ЩАСТЯ, МАЄМО ЧЕСНУ ГАЗЕТУ..."

Як часто з вуст українських політиків можна почути, що Росія – наш стратегічний партнер. Насправді ж вона досі залишається противником України. Цю істину має чітко усвідомити кожен українець. Відкривати людям очі покликані засоби масової інформації, систематично оприлюднюючи правду про українсько-російські відносини. А вона полягає в тому, що московські імперіалісти все в нас украли: землю, надра, ліси, навіть саму назву – Русь. За понад триста літ кістками українців рясно засіяні неозорі простори, завойовані Російською імперією.

І ще один "подарунок" від Росії маємо: під впливом підступної промосковської ідеології, за допомогою всіляких приманок розплодилося багато манкуртів, які діють аж ніяк не в інтересах України. Один Олександр Мороз з його політреформою чого вартий. Не проходить через двері, так лізе у вікно – а тільки б опинитися біля керма. На нас, простих українців, йому начхати. А хіба мало таких крутіїв у нашому політикумі?

Як добре було б, якби щоранку, розгортаючи свіжий номер газети, кожен українець міг узнати правду про те, хто його друг, а хто ворог. Але хіба про це дізнаєшся, читаючи "Бульвар" Гордона, "Бабушку", "Мир развлечений", "Факты" і подібне до цього чтиво? Не просвітять свідомість українця і низькопробні російські серіали, остогидлі "Нянька", "Моя прекрасна сім'я" тощо.

На щастя, маємо чесну газету, читаючи яку, пізнаємо страшну правду про трагічне минуле нашого багатостраждального народу, про його сучасний стан і перспективи подальшої боротьби за волю і долю.

"Поширюючи цю газету, ви допомагаєте людям розкрити очі", – сказав один мій товариш, уперше прочитавши "Націю і державу".

Моя добра знайома Надія Горбенко дуже вдячна тим, хто видає цю газету. Їй уже за 80 років. Багато пережила, багато знає, зокрема про боротьбу Української Повстанської Армії, хоче, щоб її досвід завдяки публікаціям у газеті став у нагоді всім борцям за Україну.

Трапляється, що палкими прихильниками української національної ідеї стають етнічні росіяни. Один такий мій знайомий, працюючи у місті Світловодську Кіровоградської області, познайомився там з націонал-патріотами і з головою поринув у боротьбу за наші ідеали, став активним учасником усіх акцій, що їх проводять націоналісти. Так, наприклад, у 1992 році, коли до Києва приїхав московський патріарх Алексій II, він разом з іншими рухівцями голосно гукав: "Геть московського попа!", а зараз часто подорожує районом з рюкзаком за плечима, розвозить агітаційні матеріали братам-українцям, усім українським громадянам-патріотам, для яких, як і для нього, Україна – понад усе.

В. ПОЛІЩУК,
м. Мала Виска,
Кіровоградська область

ТОЧКА ЗОРУ

АДМІНРЕФОРМА: ЗАВДАННЯ НА ВИРІСТ

ДЛЯ ПРОГРЕСИВНОГО РОЗВИТКУ НАЦІЇ ОБЛАСТІ І РАЙОНИ СЛІД НЕ УКРУПНЮВАТИ, А ПОДРІБНЮВАТИ

Кілька місяців тому точилося багато розмов і суперечок довкола реформування адміністративно-територіального устрою. Зараз полеміка вщухла, оскільки розпочалася передвиборна кампанія, однак, думаю, за якийсь час ми знову змушені будемо повернутися до цієї суспільно важливої теми. Пропоную свої міркування з цього приводу.

Дехто пропонує укрупнювати області, райони і навіть громади. Однак є й інша ідея – області й райони слід подрібнювати. При цьому мікрообласті або округи нестимуть управлінські функції цілісної державної системи, уособлюватимуть загальнодержавний інтерес, добробут української нації в цілому.

Волості, округи, а також економічні райони повинні формуватися згідно з певними принципами. По-перше, усі волості, округи й економічні райони повинні мати один правовий статус. Тобто жодних автономних чи національних округів та волостей, наділених повноваженнями вільних економічних чи спеціальних зон, не повинно бути. Посилений режим безпеки у прикордонних волостях і округах не змінить їхнього правового статусу, а спричинить порядок і відповідальність в інтересах цих територій і держави загалом. Повинна бути єдина уніфікована ієрархічна система управління в Україні, а саме: центр (столиця) – округи – волості (спілки громад) – громади. Для економічного і воєнного районування та планування мають вибудовуватися свої ієрархічні системи управління, зі своїми економічними і воєнними районами.

По-друге, в існуванні округів і волостей має бути певна економічна доцільність, тобто соціальна й господарська інфраструктури мають утримуватися на належному рівні. У центрах округів і волостей вона повинна відповідати інфраструктурі нинішніх обласних і районних центрів. Відповідно, слід потурбуватися про зручну мережу шляхів та інших комунікацій, що з'єднуватимуть столицю з окружними і волосними центрами, а останніх – з громадами, а також між усіма цими центрами різних округів і волостей та громадами між собою чи між громадами і волостями у межах округів. Економічні зв'язки у волостях і округах повинні бути як товарообмінними, так і технологічними, з можливим замкнутим циклом агропромислових виробництв. Волості можуть бути базовими структурами для створення агропромислових корпорацій, що важливо в умовах економічної конкуренції.

По-третє, площі територій і кількість населення округів і волостей мають відповідати їхній специфіці. Міста-округи можуть бути великими за кількістю населення і невеликими за площею, тоді як переважно сільські округи можуть навпаки – за площею бути великими, а за кількістю населення значно поступатися містам-округам, особливо таким, як Київ, Харків тощо. Округів може бути – від 80 до 107, приміром, як французький департамент. Щільність населення в округах може становити 510,6 тис. чол. на 6422,3 квадратних метри.

По-четверте, межі й розміри волостей, округів та економічних районів повинні приблизно співпадати з межами й розмірами екосистем своїх рівнів. Ці межі бажано утворювати вододілами річок, руслами великих рік, межами фізико-географічних, економіко-географічних, кліматичних, природно-заповідних та інших зон. Населення та економіка повинні перебувати у певній гармонії з природою, взагалі з навколишнім середовищем. Крім того, межі та розміри економічних районів мають співпадати з відповідними межами і розмірами сільськогосподарських, промислових, рекреаційних та інших зон, об'єднувати схожі за економічними, екологічними та іншими ознаками округи і, звичайно ж, самі відповідати екосистемам свого рівня.

Підхід до розбудови єдиної унітарної України з невеликими регіонами сприятиме відродженню та успішному розвиткові української нації і України в цілому. Волості мають бути самовврядними адміністративно-територіальними одиницями, які самі обиратимуть собі волосні ради і виконавчі органи влади. Округи обиратимуть лише окружні ради, але окружні державні адміністрації на чолі з префектами повинні формуватися, призначатися, затверджуватися Президентом чи Прем'єр-міністром, залежно від повноважень останніх. Баланс між правами, обов'язками й інтересами громад і держави повинен існувати десь посередині управлінської вертикалі, якою і є округи. Тобто має бути діалектичне поєднання цілого і частини, системи та її елементів. Поділ на округи та волості (спілки громад) і є таким діалектичним підходом, що забезпечить гармонійне поєднання інтересів Української держави та українських громад, створить умови для прогресивного розвитку української етнічної нації.

Ігор КОВАЛЕНКО,
м. Київ

ГОЛОВНЕ – ОЩАДЛИВІСТЬ

У сфері енергетики я пропрацював 35 років, більшу частину часу – на посаді керівника служби перспективного розвитку "Тернопільобленерго".

Брав безпосередню участь у будівництві об'єктів енергозабезпечення, магістральних газопроводів, які проходять через нашу область. Вважаю, що за нинішньої складної ситуації з енергоносіями вина повністю лягає на владу Кучми і його оточення, яка нічого не зробила для диверсифікації постачання енергоносіїв в Україну, впровадження енергозбереження, щоб досягти рівня розвинутих країн.

На початку 90-х років неурядові європейські організації розробили для України систему енергозбереження "Tacis", яка пропонувала поетапно змінити виробничі технології, скоротити споживання енергоносіїв.

Натомість олігархи, які приватизували стратегічні об'єкти в металургії, нафтохімії й інших галузях народного господарства, заробляли гроші на випуску продукції і збагачувалися на використанні дешевих енергоносіїв.

Затрати енергоносіїв в Україні лише у металургії у 4–5 разів більші, ніж у розвинутих країнах. Кучма і його команда купували в Росії дешево газ за рахунок "здачі" національних інтересів України, тобто погоджувалися на підписання договору про ЄЕП, продаж російським олігархам стратегічних об'єктів за заниженими цінами. У ситуації, що склалася нині, винуватий і президент РФ Путін, і втікачі з України – І. Бакай, Р. Боделан, А. Засуха, І. Сацюк та інші, які перед виборами тиснуть на Україну, бо світова практика не знає випадків, щоби ціну одразу підвищувати у 4–5 разів. Їхня мета – приватизація нашої газотранспортної системи і приведення до влади в Україні прихильників інтеграції в ЄЕП.

За умов, що склалися, пропоную:

1. Розробити довгострокову програму енергозабезпечення щодо балансу газу, нафти і вугілля.

2. Попросити у європейських нафтопровайдерів допомоги у заповненні труби Одеса-Броди в напрямку до Європи і диверсифікувати постачання нафти в Україну, одночасно заробляти також кошти на транзиті нафти.

3. Велику частину грошей, отриманих від приватизації стратегічних об'єктів, спрямувати на видобуток власного газу, нафти і пояснити народові, що кошти, вкладені у розвиток енергоносіїв, через 3–5 років убезпечать нашу державу від тиску і шантажу олігархів і керівників РФ.

4. Розробити довгострокову програму енергозбереження і стимулювати її. Економічні розрахунки показують, що у 4 рази дешевше вкладати кошти в енергозбереження, ніж у закупівлю чи видобуток енергоносіїв.

5. Профінансувати заводи, які виробляли б олію з ріпаку для використання його як дизельного палива.

6. Розпочати виробництво власних "Твелів" (тепло-виділяючих елементів) для атомних станцій.

7. На заводах і фабриках економно використовувати енергоресурси, в перспективі запроваджувати передові технології, раціоналізаторські пропозиції з метою економії газу, електроенергії, тепла і води.

8. На рівні комунального теплозабезпечення скорочувати теплотраси від районних котелень з автоматизованою системою управління. Звичайно, такі проекти вимагають великих коштів, певного часу і техніко-економічного обґрунтування.

9. У квартирах та індивідуальних будинках встановити лічильники газу, тепла, води. Утеплювати стіни, вікна, стелю, підлогу, виконувати реконструкцію опалення з переходом на нові котли з високим ККД, секціонувати кранами окремі кімнати, які не використовуються під спальні.

Енергоресурси в усьому світі постійно будуть дорожчати, тому нашим громадянам необхідно ощадливо ставитися до використання газу, тепла, електроенергії, води, змінивши існуючу досі психологію.

Ігор ОЛЕЩУК,
ветеран енергетики

АКТУАЛЬНО

ЧОМУ ДО НАС НЕ ЙДУТЬ ІНВЕСТИЦІЇ?

На Майдані нам обіцяли, що все вкрадене в українського народу олігархами буде передано до державної власності. Прийшовши до влади, провідники чомусь забули за свої обіцянки. Але ж ми – не забули! Таке враження, що нам просто в обличчя зловтішаються Леонід Кучма зі своїм зятем Пінчуком, котрий володіє найбільш ласими шматками української економіки, з ними – інші олігархи, котрі нажили свої статки нечесним шляхом. Привласнивши за копійки підприємства, що створювалися працею мільйонів українців, вони тепер залякують і шантажують наш народ так званою реприватизацією. Мовляв, якщо забрати награбоване і повернути державі, то всі іноземні інвестори дуже злякаються і не повезуть гроші до України, і не буде інвестицій в українську промисловість.

На екранах з'являються всілякі аналітики, котрі розповідають нам, який, мовляв, жах почнеться в Україні, якщо, борони Боже, нова влада замахнеться на награбоване олігархами. До них приєднуються деякі добре оплачувані зарубіжні експерти, які закликають нас визнати, що крадіжка – то є нормальне явище, за яке не треба карати. Нам кажуть: взагалі-то красти не можна, але це не стосується вузького кола людей, цих вершків суспільства. Їм, на відміну від нас, можна. І ці експерти наводять переконливі, як їм здається, приклади Західної Європи, Канади, США, бо там, бачте, дуже побоюються реприватизації. Ці мудрагелі свідомо дурять наш народ. Реприватизація – це коли держава спочатку абсолютно законно, публічно і прозоро передала частину своєї власності за належні гроші приватним особам чи фірмам, а потім вирішила повернути те, що віддала. У нас же, в Україні, деякі приватні особи фактично захопили, зловживаючи наближеністю до влади, вдаючись до шантажу, хабарів і залякування, частину державного майна, сплативши невідповідні у порівнянні зі справжньою ціною гроші. Себто, в Україні можлива не реприватизація, а вилучення у злодіїв незаконно придбаної власності. Бо що ж виходить? Якщо людина вкраде 100 гривень – її запроторять до в'язниці, а якщо "поцупить" завод, котрий коштує мільярди, то її оберуть народним депутатом України. Якщо я забираю гаманець, вкрадений у мене, то хіба це реприватизація? Це вилучення вкраденого.

І стосовно того, що після справедливого розв'язання питання щодо шахраїв до України не підуть інвестиції, то, як каже наш народ, не треба нас дурити, ми ще не п'яні. Наведу приклад, який не подобається олігархічним експертам: Китай – країна, де розкрадачів державного майна публічно на вулицях і майданах страчують, стріляючи їм у потилицю на очах великої кількості глядачів (ясна річ, я не закликаю, боронь, Боже, до подібного у нас). І разом з тим країна отримує величезні інвестиції з найдемократичніших держав Заходу. Варто нагадати, що лише США вклали в економіку Китаю понад 100 мільярдів доларів. А йдеться ж таки про Китай, де постійно порушуються права людини, немає демократії, свободи слова тощо. Чому ж там немає жодних проблем із західними інвестиціями? А тому що, безжально викорінюючи злодіїв, бандитів, антинародних спритників (які у нас засідають в парламенті та ще й намагаються тримати в руках державне кермо), Китай зажив репутації країни, де не можна безкарно красти. Тому інвестори не переживають за свої кошти. А ми маємо протилежну репутацію. І відмова від гасла "Бандитам – тюрми!" лише посилила цю погану антиінвестиційну репутацію нашої країни.

Євген СТЕПАНЮК

Те, що стільки інтелектуальних сил в Україні піднімається на захист українського слова, вражає і лист П. Паренюка з с. Луч Жовтневого району Миколаївської області. "З того часу, як ви почали свою передачу, мені болить запитання: чому ми, українці, по суті, ще з часів Хмельницького говоримо про свою національну мову? Мені здається, що вже ніхто у світі стільки цим не займається. Це що? Українці заблудилися у пошуках своєї визначеності? Чи в пошуках національної ідеї? Чи в пошуках своєї культури і духовності? Чи в пошуках власної ментальності? Як на мене, є тисяча пояснень цього явища, але найосновнішою причиною є те, що українець упродовж віків виховував і продовжує виховувати в собі раба, прислужника, навіть зрадника. І прикро, що й тепер деякі політичні партії перешкоджають об'єднанню довкола національної ідеї та побудови Української держави на основі національних пріоритетів, головним з яких і має стати державна українська мова. Ми ж у своїй національній незконсолідованості дійшли до того, що вже діє у нас... партія Путіна. Як це ганебно нас характеризує! І що тут зараджує ваша радіопрограма!"

Так само висловлює скепсис стосовно уявлюваного мною найширшого адресата і вже згадуваний Віктор Леві з Дніпропетровська: "Мені здається, що коли ви намагаєтеся тих, хто патологічно не сприймає українську мову, "просвітити", як-от в українській історії, сучасному справжньому стану українства, то це, вибачайте, "в пісок". Бо це – вороги, їм кажеш, що закривають українські школи, а вони – "Правильно!" Кажеш, що безліч разів забороняли українську мову, – "Правильно!" Під час похорону патріярха Володимира 1995 року міліція побила українців – "Правильно!" Не реабілітують ОУН – УПА – "Правильно!" У часі президентської кампанії повикидали з виборчих комісій представників Ющенка – "Правильно!" Тільки й того, що не зважуються казати "правильно!" з приводу голодомору, хоча і тут не змовчують – або "цього не було", або "і в Росії було так само".

О, мої дописувачі, я й сам чудово знаю, що стосовно частини нашого суспільства моя праця – і сизіфова, і "в пісок". І все ж упевнений, цілком скидати з рахунку будь-кого з наших громадян, не апелювати до них словом, було б хибно. Інша річ, яке це слово. Для одних – солідарно-заохочувальне, для других – роз'яснювально-просвітницьке, для третіх – викривально-знищувальне. Та і загалом – це не педагогічно – ставити на комусь хреста. Такі бо заплутані й незбагненні спонуки людини, що відсікати будь-кого, навіть з викінчено-безнадійних, від можливого, хай і гіпотетичного "струсу просвітління" – я запевняю – не варто. Принаймні не поспішаймо це робити.

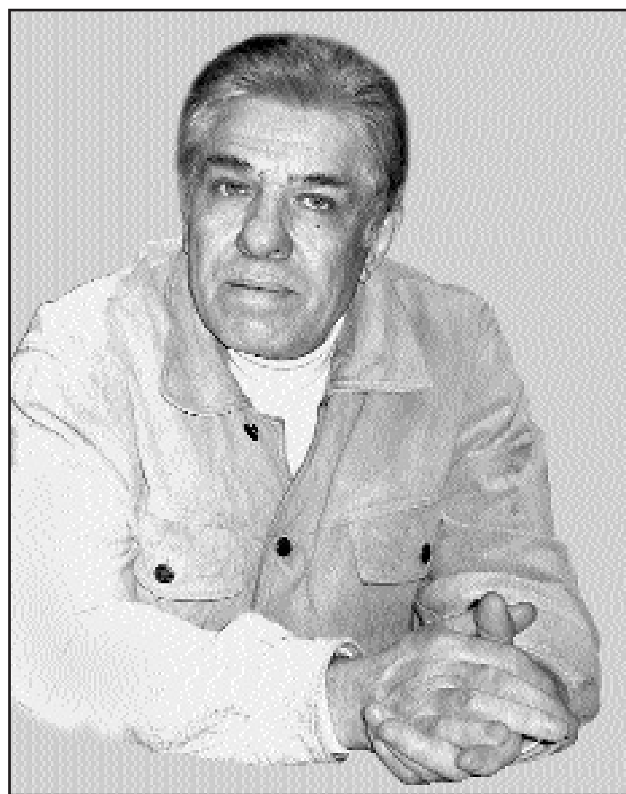
Значно конструктивніші ті мої кореспонденти, які приходять до мене з конкретикою – що робити?

Так, з погляду Василя Ліщини з м. Іллічівська Одеської області (його лист надійшов вже більше року тому, ще за Кучми, але, гадаю, своєї актуальності не втратив), основне, що нині потрібне, – це нарощування вимогливості всіх українців до влади, держави щодо ефективних дій для збереження українського національного середовища. "Адже складається враження, що в нас – наче якась задрипана конюшня, до якої заїжджає будь-який подорожній, бере будь-якого коня і їде, куди йому заманеться, лишаючи після себе огризки, матюки та кізяки... Так не мусить бути, національне мусить шануватися вище за будь-чиї права та інтереси! Адже гляньмо навколо: Росія захищає російське, Польща – польське, Китай – китайське... Чому в них не вчимося? І чи усвідомлюємо той факт, що для відродження того, що постійно піддавалося осміюванню та винищенню (нашої мови, традицій, звичаїв), часу лишилося вже небагато – як мовиться, Бог дав нам останній шанс. Вважаю так, що справа порятунку нації лягає переважно на тих уже немолодих, хто навчався в сільських українських школах, хто ще пам'ятає своє україномовне дитинство і кому болить... Вимремо ми – помре й останній шанс, бо після нас зостануться наші діти – малороси, в яких школи і дитинство – здебільшого російськомовні... Саме на це і розраховують наші вороги, не допускаючи розвою українських шкіл, борючись у вищих навчальних закладах проти українознавчих предметів, всіляко і понині насаджуючи зросійщення українських дітей".

Продовження. Початок у № 2–3.

[ ] позиція

РІЗНІ ЛИСТИ ВІД РІЗНОЇ УКРАЇНИ

І ось пропозиція цього дописувача (з неї я і волію почати огляд цієї частини листів, що містять відповідь на запитання "що робити?"), неймовірність якої лише додатково увиразнює складність ситуації, у якій перебуває в Україні українська мова. Добре усвідомлюючи, що без участі та сприяння найвищої влади стан з нашою мовою зрушитися не може, пан Ліщина пропонує мені звернутися у своїй радіопередачі до українців-патріотів, аби всі, хто жадає повноцінного відродження української мови, надіслали на мое ім'я по ... одній гривні. Для чого? Для хабара Президентові Кучмі, адже, слава Богу, у нас корумпована країна, і все робиться за хабарі, як-от віддано за них східній сусіді Керченську протоку, Севастополь, задушено – ні, не за так собі – податками українську книжку та й багато чого іншого". Отож, закликає дописувач, ви й віднесіть ті чималі гроші, що їх надішлють на ваш заклик українці, нашому лжегарантові, аби він за того хабаря видав указ". І далі пан Ліщина подає бажані пункти цього указу за хабара (як-от навчання у ВНЗ тільки державною мовою, послуговування в усіх державних установах тільки державною мовою тощо). Як переконаний мій кореспондент, запропонована ним акція має шанс увінчатися успіхом. По-перше, тому, що "якщо ви принесете хоча б 10 мільйонів гривень, то лжегарант, у якого душа гнила, зрадлива, таки не встоїть на своїй злочинній антиукраїнській барикаді і, залишаючи високу посаду (слава Тобі, Боже! – усі скажемо), піде на видання такого указу, бо: 1) гроші він любить над усе, 2) може, й не захоче піти в небуття з політичної сцени України лише як її зрадник, який тільки те й робив, що віддано допомагав колишнім і нинішнім російським валуєвим руйнувати і знищувати жалюгідні залишки українського духу, української мови, культури... Пам'ятаєте, був прецедент: одесити відвезли Павлові І 3000 помаранчів – хабара! – аби той допоміг Одесі. І помогло! Отже, спробуйте, добродію Анатолію! Може, хоч цей хабар – від усіх українців! – допоможе. З великою повагою Василь Ліщина. Борімося – поборемо!"

Дотеп, звичайно, але скільки в ньому гіркоти від усвідомлення того достоту зачарованого кола, у якому в питаннях своєї мови та культури ми, українці, і досі приречені обертатися!

До найвищих поверхів влади звертає свій погляд і Іван Москур з м. Рівного, тільки, на відміну од В. Ліщини, головного крайнього він вбачає не в Президентові, а у Верховній Раді, з якої "як найвищої влади в Україні і треба все починати в утвердженні мови. А що робити з порушниками-депутатами? Все просто. Як тільки починає хтось, виступаючи, порушувати закон, спікер має розпорядитися: "Вимкніть мікрофон!", до чого слід було вдатися ще з перших років незалежності. Що ж стосується інших структур влади – від Кабінету Міністрів до місцевих адміністрацій, то там слід провести переатестацію. Не володієш державною мовою народу, який тебе годує й утримує, – знайди собі інше заняття".

Беззастережно можна згодитися з цим кореспондентом в одному: на початку 90-х років ми справді згаяли час, дозволивши мовній проблемі перерости в хронічну. Думати в тому напрямку, на який вказує І. Москур, звичайно, треба, хоча насправді ця проблема значно складніша, ніж випливає з цього листа. Ось хоч би таке: де взяти таку масу депутатів, які своїми голосами підтримали б бажану позицію спікера? Або й самого такого принципового спікера – де взяти?

А ще від Верховної Ради цей дописувач сподівається "окремого Закону про захист української культури, де, за прикладом країн Заходу, було б передбачено, що всі іншомовні видання, відеофільми тощо, за винятком підручників і словників, обкладаються вищими податками. Цей же податковий принцип застосувати і в кіно з тим, щоб у репертуарі кінотеатру чи відеоцентру іноземні фільми не могли перевищувати 45 відсотків екранного часу. За порушення – штраф, за повторного – позбавлення ліцензії на прокат. Навчання у ВНЗ лише українською, а для бажаючих з нацменшин – у платних закладах". І ще з приводу мови у листі І. Москура: "Оскільки російське МЗС, перш ніж почати газову війну з Україною, фактично почало проти неї мовну війну, виступивши із офіційною заявою після відомих подій у Львові (вбивства композитора Ігоря Білозора), то цю війну нам треба широко висвітлювати як вимушений захід і у відповідь оголосити національну, визвольну мовну контрвійну "За рідну мову!" Історія свідчить, що національна визвольна війна не може бути програна. Кожному українцеві слід пам'ятати, що, за даними політолога В. Трембіцького, між 1654 і 1917 роками кількість українців, знищених російською імперією, становить 15 млн чол., а між 1917-1946 рр. – понад 29 млн. Таке не прощається". Дописувач з Рівного закликає українців відродити у собі ті якості, з приводу яких розгнівано колись писав високий сановник царського двору Рум'янцев. Обурюючись рівнем поваги українців до себе, він нарікав: "Вони мають себе за вибраних людей. Вони найсильніші і найвідважніші, вони наймудріші поміж іншими народами. Вони певні й переконані, що все те, що українське, – це найкраще".

Справді, скільки наших комплексувань відійшло б у небуття, якби ми утвердили в собі все те найкраще, чим були наділені, але що століттями неволі з нас було вибито.

Апелюючи до Президента й Кабінету Міністрів, вже цитований Василь Боднар з м. Ужгорода так пише про принцип підбору керівних кадрів, що мусив би запанувати в Україні після перемоги помаранчевої революції: "За фахової рівноцінності, перевага має віддаватися не інтернаціоналістові-безбатченку або замаскованому українофобові-ненависникові, а патріотові України. Стосовно ж мови, то вона має слугувати тим лакмусом, що кардинально допомагає перевірити патріотичну налаштованість індивіда. Особисто я в цьому не раз вже переконувався. Навіть якщо та чи інша людина фахово, може, не так і блищить, але є керівником – патріотом України, вона зробить задля неї усе від неї залежне, але керівник, байдужий до всього українського, може, навіть навмисне не зробить користі, ба' навіть не буде в цьому зацікавлений. Мені здається, це добре зрозуміли казахи. На керівні посади вони беруть виключно представників своєї національності, навіть коли під боком є класні спеціалісти – росіяни, українці та ін. Судячи з цього, я вірю, національна держава у казахів буде. А в нас? Та казахи навіть столицю з російськомовної Алма-Ати перенесли в нове місто. Приблизно так роблять естонці, латиші, де теж панує російськомовне засилля".

Вимогливі, а то й докірливі слова звертають мої кореспонденти й до Президента В. Ющенка, прагнучи помітити бодай якийсь нюанс, який відрізняв би його позицію у мовних справах від позиції Л. Кучми. На жаль, не всі знаходять, у зв'язку з чим харків'янка Т. Пивоварова згадує, що Л. Кучма заявляв . "Державна мова в Україні – українська, але я не хочу тиснути на російську. Давайте почекаємо". "От і дочекалися, що стало з мовою гірше, ніж було за радянських часів. У Харкові, наприклад, з трьох великих українських газет залишилася одна, і та боязка, мало не антидержавна за змістом". І далі: "Як же ми чекали приходу В. Ющенка! Вважали: він – наш. А Віктор Андрійович мало не з перших кроків став допомагати російським газетам, які і так блаженствують, і відвернувся від українських, що ледь животіють. І коли в газеті "Вечерний Харьков" напередодні 2005–06 навчального року з'явилася стаття "Руки прочь от русских школ", то назва ця невипадкова, адже це В. Ющенко пообіцяв: "Я не закрию жодної російської школи". Але ж, пане Президенте, незважаючи на це, справа наша, я вважаю, небезнадійна. Якщо вже, по суті, випущені з поля уваги дитсадки та школи, то можна взятися за ВЗН і всі перевести на українську. Зараз молодь усіляко старається отримати вищу освіту. То варто перевести всі ВНЗ на українську – і школярі відразу побіжать до українських шкіл, щоб легше було вступити до ВЗН. Дітлахи у нас розумні і практичні. І зроблять правильно. Для себе і держави. Чи не так, Вікторе Андрійовичу?"

Прокоментую цього листа хіба що тим, що позиція моєї дописувачки стосовно ВНЗ – то моя давня позиція, адже, на відміну від обов'язкової шкільної, вища освіта нас цілковито самохітна, тобто ніхто її не нав'язує індивідові.

Анатолій ПОГРІБНИЙ

(Закінчення буде)

ІМПЕРСЬКА ЗАХЛАННІСТЬ

ТРИПТИХ ПРО ГРАНДІОЗНЕ ЗАГАРБНИЦТВО

(Продовження. Початок в ч. 2-3)

II. КАВКАЗЬКА «ЗАНОЗА»

Останні десятиліття так і не принесли великоросам остаточної перемоги над кавказькими волелюбними народами. Наїзники не завоювали гірські й долинні простори, до яких вдерлися із півночі. І нині кривавиться на тілі Російської Федерації чеченська рана, і ніхто не скаже, коли ж вона загоїться, коли ж народи Кавказу будуть з повагою говорити про великий російський народ.

26 вересня 1994 року російський президент Борис Єльцин на московському аеродромі, вирушаючи до США, заявив журналістам: "Мы не будем вводить войска в Чечню, потому что будет очень много крови..." Та послухав своїх великодержавних "яструбів" і послав армію на землі волелюбних чеченів, за що кається і нині.

Усіма забутий російський генерал Лев Рохлін, який загадково загинув у 90-х роках на своїй дачі, штурмував перед цим, у ніч із 1994-го на 1995 рік, повсталий Грозний. А через кілька місяців хвалився із телеекрана в Останкіно: "Я делал на Кавказе то же самое, что делал в прошлом столетии генерал Ермолов..." Лев Рохлін закінчив аж дві військові академії й зумів би засвоїти, що ім'я генерала Єрмолова асоціюється на Кавказі лише із розбійництвом, бандитизмом. Ще Олександр Пушкін писав про генерала Єрмолова:

Твой ход, как черная зараза,
Губил, ничтожил племена...

Про жахливий час "покорєнія ", "усмірєнія" горців Михайло Лермонтов сказав:

Кавказ, далекая страна!
Жилище вольности простой!
И ты несчастьями полна
И окровавлена войной!..

Росія не сталаріднішою для кавказьких народів за часів, що відгриміли від епохи Пушкіна та Лермонтова. У горах та долинах Кавказу було пролито стільки крові!

Наш невмирущий Тарас Шевченко у поемі "Кавказ" гнівно затаврував загарбництво Російської імперії. А грачови, стерлігови, невзорови, жириновські, затуліни... й нині втішаються кавказькою кривавицею.

Натиск на Кавказ розпочався дещо пізніше від початку ходи "мужичка с топоришком" на Схід. Наприкінці XVI ст. московити наблизилися до кавказьких земель. 1707 року чеченці першими виступили проти прибульців. Це був час булавінського повстання. 1722 року тяжко хворий на сифіліс російський імператор Петро I поліз у чужий край і завоював прикаспійський Дербент. Якщо 1722 рік вважати початком завоювання Кавказу, а 1864 рік — ніби закінченням "покорєнія" та "усмірєнія" цього вільнолюбного краю, то можна дійти висновку: Росія завойовувала Кавказ аж 142 роки. І таки остаточно не підкорила його. Відвоюють росіяни шматок кавказьких теренів, поливши його своєю та чужою кров'ю, закріпляться на ньому й розподіляють земельку. 1782 року Катерина II поклала початок масовій роздачі завойованих земель своїм фаворитам: Воронцову, В'яземському, Чернишову, Потьомкіну, іншим. І стає та земля російською ...

Завоювавши досить легко простори південніше Дону, московити зустрілися віч-навіч із хоробрим чеченським народом. У той час у степах та горах мешкали близько чотирьох мільйонів чеченців (їхня самоназва — вайнахи). 1785 року розпочалося перше масове чеченське повстання. Воно спершу загасло, а згодом, у 1826–1834 роках, вибухнуло із новою силою. До цього визвольного руху приєдналися і народи Дагестану. Спершу повстанців очолював Газі-Мухамед. Він і оголосив росіянам священну війну — газават. Згодом повсталих очолив легендарний Шаміль.

Упродовж тривалого часу на Північному Кавказі лютували війська під проводом генералів Єрмолова, Баратинського, Розена, Паскевича, Панкратова та інших великодержавників. 12 років "усмірял" горців Єрмолов, який згодом писав: "Кавказ — це величезна фортеця, яку захищає півмільйонна армія..." Щоб підкорити повстанців, росіяни руйнували аули, виганяли "туземців" за кордон, вирубували ліси, закріплялися на цих "порубах", випалювали посіви, підкуповували місцевих феодалів, будували дороги та невеликі фортеці-"остроги", невпинно просуваючись у гори та долини Кавказу. Про "подвиги" завойовників-земляків розповідав Лев Толстой, приміром, в оповіданні "Набег" ті "прісоедінітелі" були — орда-ордою...

Звернімося до свідчень московської Енциклопедії: "Під час експедицій царські війська спалювали аули, що їм траплялися на шляху, витоптували посіви, вирубували сади, вирізали дорослих чоловіків, продавали в рабство жінок і дітей. Генерал Вельямінов, наприклад, продав у рабство ногайцям 2 тисячі полонених, одержавши за кожного від 150 до 250 рублів." (Т. 30, с. 491). До речі, за 6 рублів можна було купити лошачка, за корову на ярмарку правили до 40 рублів. Деякі чеченці перейняли цей варварський "досвід" на своїх теренах, та й іншим прийшовся до смаку цей "метод" спілкування з ворогами.

Велике північнокавказьке повстання тривала довго. Лише 1859 року війська під проводом генерала Євдокимова остаточно захопили (але не підкорили!) Чечню. У серпні того ж року капітулював Шаміль – великий імам Дагестану. В останніх боях проти горців було задіяно до 200 тисяч російських військ, 200 гармат, в дію подекуди вводилося до 30 батальйонів одночасно. Після "усмірєнія" Чечні царизм кинув на Черкесію 70 батальйонів піхоти, драгунську дивізію, 20 козачих полків, сто гармат і т. д. Переважну більшість повстанців-черкесів було винищено, сотні тисяч їх подалися до турецьких берегів, від цього народу мало що залишилося на Кавказі. Колись шапсугів було 300–400 тисяч, нині навкіл Лазаревського-Сочі мешкає лише 15–20 тисяч цієї південної гілки черкеського народу. Енциклопедія писала про "усмірєніє" черкесів: "Дикі репресії царського генерала Власова — спалення поселень, насильство та винищення горців набуло таких страхітливих розмірів, що із Петербурга надійшов наказ про усунення Власова й передачу його до суду. Суд виправдав генерала..." (Т. 30, с. 492.)

Справа поневолення Кабарди теж заслуговує на нашу пильну увагу. Віддамо належне й пам'яті героїв-кабардинців, яких теж винищували лише за те, що вони — "туземці". Протягом XIX століття завойовники нещадно карали їх за непокірність.

Інгуші у той час теж зарекомендували себе хоробрими воїнами, особливо — в армії імама Шаміля.

...Грузія була приєднана до Росії переважно не методом активних бойових дій та випалюванням аулів. Цей великий гірський край росіянам "пощастило" загарбати у відносно спокійний спосіб — завдяки дипломатичним інтригам. Наприкінці XVII століття Грузія звільнилася від персів і посилила свій вплив на Єреванське та Ганджійське (частина Азербайджану) ханства і набирала сили як державне утворення. При цьому зближувалася із Росією, котра наполегливо дерлася у грузинські гори. 1768 року вибухнула війна між Грузією і Туреччиною. Демонструючи свою солідарність із грузинами, Росія надіслала невеликий (символічний!) загін до Тифлісу, який, власне, і не збирався допомагати грузинам – вже ніби союзникам. У липні 1783 року в м. Георгієвську був підписаний трактат, за яким Грузія зберігала за собою всі права самостійної держави, зокрема право на вирішення своїх внутрішніх справ, але зобов'язувалася зовнішні проблеми розв'язувати спільно з росіянами.

1795 року проти Грузії виступила Персія і завдала їй поразки. За Георгієвським трактатом, Росія мала б надати допомогу Грузії, але царизм залишив свою союзницю віч-на-віч із сильнішим противником. Росія була зацікавлена у поразці Грузії. Росіянам вже було нецікаво співпрацювати із знесиленими грузинами на паритетних началах. Відбулося приєднання переможеної держави до Російської імперії. Спочатку 1801 року указом Павла I частина грузинських територій була проголошена російською провінцією, затим були приєднані Імеретія (1810), Сванетія (1856), Абхазія (1864). Батум був "добровольно" відібраний у Туреччини 1878 року, після поразки турків у російсько-турецькій війні.

Все ж Грузія не мирилася із російським поневоленням. Одні бунти та повстання придушувалися, інші вибухали. Значні збройні виступи відбулися у Грузії в 1804, 1809, 1811, 1812, 1841, 1857, 1866–67 роках. Вже за радянської влади, 1924 року, в горах Грузії гриміло масове повстання. Серйозні заворушення були і за сталінського режиму — 1951 року і навіть пізніше — 1956-го та 1989 рр. Два роки тому грузини першими на пострадянському просторі здійснили "кольорову революцію".

...Упродовж XIX століття російський царизм громив Закавказзя. 1804 року генерал Ціціанов штурмував азербайджанську фортецю Ганджа (за радянських часів — Кіровобад, нині — знов Ганджа). Наступного, 1805 року, цей генерал захопив Ширван та Баку. Через рік було проголошено приєднання до Росії узбережжя Каспію. Азербайджан зі своїми кількома ханствами поступово підпадав під російське панування. 1808 року почалася боротьба за Нахічевань та Єреван. Хоч перші штурми росіян закінчилися поразкою, тиск на азербайджанські та вірменські терени тривав. Вчені-енциклопедисти писали: "Безперервні повстання під час завоювання Закавказзя яскраво свідчили про те, що ці народи запекло боролися проти нового ярма, яке несло російське самодержавство..." (Т. 30, с. 490).

Російські великодержавники й нині не полишають у спокої народи Кавказу — терзають Чечню, майже "відкололи" від Грузії Південну Осетію та Абхазію, тримають військові бази у Вірменії, посилюють свої позиції в Азербайджані, десять років тому здійснили державний переворот у Грузії, привівши до влади Шеварднадзе...

Чи виправдалися оці завоювання росіян, чи варто було їм сунутися у ті чужі й вічно стріляючі гори, проливати стільки російської та "туземної" крові? Що ж здобула Росія за ці століття безперервної війни проти кавказьких народів? Хіба що — бакинську нафту (на кілька десятиліть) та... ненависть кавказців. Маловідомий нам сучасний російський поет Ігор Ляпін ще перед початком першої чеченської війни писав:

Сколько тропок,
сколько трасс —
Вся земля исчерчена.
Но особою для нас
Путь-дорога на Кавказ
Метою отмечена.
Вон у сунженской воды
Разве не представится,
Как горит клинок вражды
Знаком горя и беды,
Как все нас касается...

(журнал "Молодая гвардия", 1990, №5)

Поговоріть на цю тему з кавказцями...

Віктор ЛУПЕЙКО

(Закінчення в наступному числі)

УСЛАВЛЕНІ ІМЕНА

ЧАРІВНИЙ СВІТ КАТЕРИНИ БІЛОКУР

У грудні минулого року виповнилася 105-та річниця з дня народження геніальної української художниці Катерини Білокур. Шкода, що ця подія не набула в Україні належного розголосу. Наша землячка ще чекає на відповідне поцінування її самобутньої унікальної творчості з боку держави і суспільства.

Катерина Білокур – одна з найвизначніших народних майстринь з художнього розпису. Олесь Гончар казав, що її твори назавжди увійшли до золотого фонду української культури, вони є тим скарбом, що збагатив світову культуру шедеврами мистецтва.

У майстрині все було незвичайне: і життєвий шлях, і творчі методи, і живописні картини.

Народилася Катерина Білокур 7 грудня 1900 року в с. Богданівці Полтавської губернії. Безрадісні дитячі роки, убоге селянське життя, відсутність умов для здобуття освіти... Але, наділена від природи незвичайним талантом бачення світу, таємниць живої природи, вона самотужки відкривала для себе невідомий світ живопису. Й дотепер вражає глядача її здатність проникати у світ природи, у світ дерев і квітів.

Ще малою вчилася Катерина малювати маленьким вугільцем на сірому полотні. І, звичайно, її майстерність формувалася упродовж років.

Спершу з картинами Катерини Білокур ознайомилася Полтава, а потім – Київ, Москва. А на міжнародній виставці в Парижі її неперевершені роботи просто здивували глядачів своєю оригінальністю, колоритністю, насиченістю барв. Усюди квіти, квіти, квіти... "Квіти і берези", "Квіти за тином", "Квіти в тумані"... хвилюють уяву, збуджують думку і наснажують естетично. Вона малювала душу трепетної мальви; рожі, чорнобривці, маки переплелися на її полотнах в єдину гармонійну цілісність – композиційно та колористично.

На одній з картин зображені берези, огорнені вечірньою імлою. Місячний промінь впав на червоні півонії та рожеві троянди. Синя холодна гама картини створює ілюзію романтики української ночі. Взагалі полотна Катерини Білокур співзвучні з українськими народними піснями, а її мистецтво глибоко народне і разом з тим дуже сучасне.

Цікаво, що пензлі народної майстрині були саморобними: тхоряче волоссячко і держак – вишнева гілочка – скріплювалися шматочками бляшанки від консервної банки. Деякі з таких пензликів мали по декілька волосинок, бо саме ними можна було намалювати найдрібніші деталі.

Твори художниці вражають надзвичайною самобутністю. Вони пройняті світлом, радістю, любов'ю, виконані в мажорних веселкових барвах. Вона чула мову дерев, квітів, живої природи і вміла передати побачене й почуте на полотні. Художниця вкладала у твори усе багатство своєї душі.

Мистецтво Катерини Білокур – безсмертне. Її твори зберігаються в експозиціях найвідоміших музеїв світу.

Лідія САДОВА,
м. Львів

КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТА

2 лютого 1845 р. — народився Іван Пулюй, український вчений, автор першого перекладу Біблії українською мовою.

2 лютого 1897 р. — народився Євген Маланюк, український поет.

3 лютого 1929 р. — закінчився 1-й Конгрес Українських Націоналістів, на якому створено ОУН.

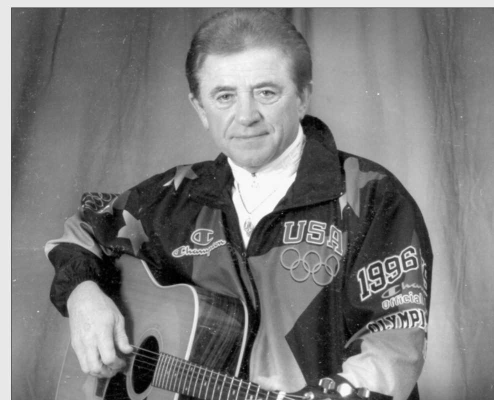
5 лютого 1879 р. — народився Станіслав Людкевич, музикознавець, фольклорист і педагог, перший український професійний композитор на західноукраїнських землях..

З ДАЛЕКИХ СВІТІВ

ПІСЕННИЙ ВОРОЖБИТ

Він збирає пісні – як квіти – щоб подарувати нам

Ерко, Северин Палидович – людина знатного роду, нашого українського, коріння якого простежується не лише генетично, а й за деякими документами аж до гетьманської славної доби і, мабуть, далі сягає таких глибин, що нам варто замислитися, чи не полуботківське золото було витрачене до останньої монети, аби в ситій і розбещеній Америці виник феномен цього чоловіка.

Цей чоловік на будь-яку вишукану гостину (присягаюсь, аби таке сталося, не було б винятком і рандеву в Білому домі) одягає ретельно випрасуваний смокінг і вишиту руками закарпатської майстрині щоразу нову і нічим не схожу на попередню диво-вишиванку, яка завжди викликає в оточуючих захоплені вигуки.

Я вже не кажу про гітару, за якою пан Ерко літав до самісінького Львова, аби мати там, за океаном, такий інструмент, який би зігрівав душу і серце неповторним звучанням рідної і до болю щемливої пісні-розрадниці.

— Знаєш, — якось, під час чергового приїзду, за келихом червоного вина, журливо перебираючи струни, зронив Ерко, — ви тут, в Україні, навіть не можете уявити, якою інколи нестримною буває туга за рідним краєм.

І це казав чоловік, якому майже 50 років був заказаний шлях до його любої Вкраїни. Та й хіба на щось інше міг сподіватися той, хто за радянських "найгуманніших" законів вважався зрадником, по суті, добровільним вигнанцем. До уваги не бралися ні фашистський концтабір, ні втеча з нього, ні палке бажання повернутися під час "хрущовської відлиги", бо як тоді пояснити тісні зв'язки родини Палидовичів із учасниками визвольних змагань Української Повстанської Армії, особисту лояльність до дисидентів, власноруч спалений у Нью-Йорку, перед посольством СРСР, прапор цієї велетенської імперії "братніх народів", в сибірських снігах якої знайшли свій останній притулок дядьки і тітка малого Северина?

Батьки ж, актори Львівського оперного театру, мили і чистили неосяжну Америку, полишивши іншим турбуватися про власну оселю.

Ерко пам'ятає себе п'ятирічним на східцях. З чавунною, як йому тоді здавалося, валізою. Чи не через те в ній умістилося все найпотрібніше, що він виніс у чужий, невідомий йому світ. Чомусь зараз цей світ притягує деко-го, мов магніт.

А Ерко спокійнісінько продає своє спортивне авто, щоб на кілька місяців прискорити свій черговий приїзд в Україну.

Має друзів і прихильників вдосталь: концерти у рідному Львові, Івано-Франківську, Києві. Кличуть до Варшави, в Молдову...

— Нічого дивного в цьому немає, — сміється пан Ерко, — у нас всюди є земляки!.. І він їх знаходить в Чилі, Іспанії, Англії, коли намагається втекти від себе — того, хто марить далекою і недосяжною Україною.

Щонеділі Ерко возив своїх дітей за двісті кілометрів до недільної української школи, як це нині роблять і вони, хоч і без цього чудово володіють кількома мовами.

Пан Ерко є неабияким фахівцем з німецької та російської мов, до того ж був незмінним директором протягом кількох десятиліть одного із престижних коледжів Америки. Він — екстра-лижвар, тренер з тенісу і футболу, команди якого не раз визнавалися найкращими серед 52-х штатів, яким пан Ерко подарував ще й оркестр під відкритим небом у своєму гірськолижному Гантері, як тільки був обраний президентом Карпатського лещитарського клубу. Знай наших!

І на Рахівщині, на Драгобраті таки добре знають Ерка — президент їхнього вже тепер міжнародного клубу вразив усіх минулої весни невимушеністю проходження карколомного слалому. У свої "юнацькі" 66 пройшов трасою як чемпіон. І це не дивно, адже, записуючи свій черговий компакт-диск на студії "Україна", наче з листа, писав пісню за піснею — майже без дублів — начисто.

– Я просто не міг зупинитися, – зізнався нам потім щасливий співак. – Я збирав ці пісні, як квіти...і, як квіти, дарую їх вам.

Серед тих пісень, які дарує нам Ерко, є пісні, до яких, як до едельвейсів у горах, не кожному судилося дістатися. У деякі з них Ерко вдихнув нове життя.

Забуті і загублені у нас, вони, завдячуючи Ерковi, розцвіли знову, а потрапивши у благодатний грунт, цвістимуть ще не один рік.

А якось, коли пан Ерко повертався до Америки, на митниці його багажем досить прискіпливо зацікавилися: навіщо панові стільки касет з українськими піснями? І тоді на виручку прийшла губна гармошка, на якій Маестро навчився грати ще будучи п'ятилітнім в'язнем концтабору, — тоді задоволені німаки пригощали малого картоплею і шматками недоїденого хліба, яким потім смакував увесь барак. Насолоджувалися тією грою і митники.

Кажуть, валізи українського шансоньє ніс до трапа літака сам митний офіцер.

Чи не є це першим маленьким всенародним визнанням співака, чиї пісні мають крила, і ти, Ерку, обов'язково ще не раз повернешся на тих крилах в Україну.

Ігор СТРАТІЙ

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"

Замовлення №

Наклад 120 000 примірників

Ціна договірна

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 32-23-48
Київська обл.	Сахацький Олександр	(044) (297)27-5-70
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Максимович Олег	(03322) 723935, 722142
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 29-07-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 22-20-26
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

Передавайте часопис "Нація і держава" з хати до хати, з рук у руки!